

La tutela dels drets fonamentals entorn la llibertat d'ensenyament, una primordial tasca del govern

Dill, 18/11/2019 per Fundació Escola...

[L'Escola Cristiana](#)

Publicàvem al FECC Informa de [dilluns passat](#), un cop celebrades les eleccions generals, que la classe política ha de fer política, ha de resoldre i decidir. Demanàvem als nostres dirigents la defensa encoratjada i generosa dels drets de la societat, entre els quals, la garantia d'una escolarització de qualitat per a tothom i amb respecte a les opcions personals de les famílies, que trien projectes educatius oferts per l'escola pública o per l'escola privada concertada. Manifestàvem que no és exigir gaire i desitjàvem que tant de bo que tothom complís.

El mateix dia 12 apareixia la notícia del pacte signat pels dirigents del PSOE i d'Unides Podem per a un govern de coalició, govern que en tot cas ha de sorgir d'una investidura que requerirà d'un posicionament favorable, per acció o omissió, de la majoria de formacions representades a la cambra parlamentària.

No hi ha dubte que la política educativa serà protagonista des del primer moment. Al segon punt del preacord signat entre ambdós partits es fa esment a la protecció dels serveis públics, especialment l'educació, incloent-hi l'impuls a les escoles infantils de zero a tres anys. Una afirmació que no ens ha de resultar estranya quan prové de dues formacions que als seus programes electorals recullen la proposta d'una nova llei educativa que blindi l'educació pública com a eix vertebrador del sistema educatiu, que aparti la religió de l'horari escolar obligatori i que elimini els concerts educatius a les escoles que practiquen la segregació educativa per raons de sexe.

Afegiríem que si el recolzament per a la investidura ha de venir, entre d'altres, dels partits catalans, Esquerra Republicana propugna al seu programa que aspira a un "servei públic educatiu que garanteixi el dret a l'educació a tothom i que,

prenent com a fonament la igualtat, l'equitat i la justícia social, ofereixi una educació laica, gratuïta i de qualitat en l'educació obligatòria i postobligatòria". També afirma que la "formació religiosa s'ha de produir a les esglésies, a les mesquites o a l'espai que cada culte decideixi, però no en el marc de l'educació institucional reglada". I presentaran a les Corts la mesura de modificar la LOMCE perquè no permeti cap tipus de segregació, instant la retirada del finançament públic del centre, ja sigui per raó de gènere, social o religiosa.

Sempre atenent al contingut dels programes electorals, el PDCat afirma que la "Llei d'Educació de Catalunya, una llei de consens, és la que determina el model educatiu català. Un sistema educatiu públic català que es caracteritza per la convivència de la xarxa pública i concertada, ambdues amb la necessitat de més recursos humans i materials per poder garantir la qualitat de l'ensenyament que el país necessita, i on cal incrementar els pressupostos públics destinats a educació, amb la finalitat d'aportar més recursos humans i materials per a l'escola pública i actualitzar els mòduls de l'ensenyament concertat, adequant-los als costos reals".

El panorama pot esdevenir preocupant, i ja comencen a arribar els primers avisos. El proppassat dijous dia 14, i davant el nombrós auditori present a l'acte d'obertura del XV Congrés d'Escoles Catòliques, la Sra. Ministra d'Educació va declarar que "De ninguna manera puede decirse que el derecho de los padres a escoger una enseñanza religiosa o a elegir centro educativo podría ser parte de la libertad de enseñanza. Esos hechos, los de elegir centro, formarán parte del haz de derechos que puedan tener los padres, madres, en las condiciones legales que se determinen. Pero no son emanación estricta de la libertad reconocida en el artículo 27 de la Constitución".

Se'ns fa difícil pensar que aquesta afirmació obeís a un lapsus. Ni la capacitat de la Sra. Ministra ni el marc on es produeix podien donar peu a pensar en una incorrecta lectura d'un discurs que venia preparat. Perquè, si bé és cert que a l'article 27 de la Constitució no existeix cap apartat concret que expressi literalment aquest dret, no és menys cert, i absolutament consolidat, que la doctrina ha reconegut que el dret d'elecció de centre està dins el dret de llibertat d'ensenyament. Són uns pronunciaments que perfilen i sistematitzen la interpretació de l'article 27, a partir del primerenc fonament del Tribunal a la sentència 5/1981 de 13 de febrer, sobre la LOECE, on ja expressava que «el derecho de los padres a decidir la formación religiosa y moral que sus hijos han de recibir, consagrado por el art. 27.3 de la Constitución, es distinto del derecho a elegir centro docente que enuncia el art. 13.3 del Pacto Internacional de Derechos Económicos, Sociales y Culturales, aunque también es obvio que la elección de centro docente sea un modo de elegir una determinada formación religiosa y moral». El Constitucional ha vingut reconeixent posteriorment de manera clara, reiterada i sistemàtica, que «no hi ha cap dificultat en admetre que el dret de tots a l'educació quant a dret de llibertat, comprèn la facultat d'elegir centre docent», entre d'altres, i sense ànims d'avorrir, a les seves sentències 74/2018 de 5 de juliol, 10/2014 de 27 de gener, 133/2010 de 2 de desembre i a l'acte 382/1996, de 18 de desembre.

No és gaire prometedor que un discurs tant perfilat torni a sorgir en forma de controvèrsia després de quasi mig segle de debat. I encara que la mateixa Ministra ha volgut tancar la polèmica, un raonable sentiment d'inquietud presideix el nostre horitzó més immediat.

Però nosaltres tenim el clar convenciment que ens aporten la raó i la justícia. Hi ha d'haver prou a recórrer als organismes internacionals o a la immensa majoria de les Lleis Fonamentals dels diferents països del nostre entorn, també al nostre, per comprendre que l'educació i, per tant, l'ensenyament, s'ha convertit en un patrimoni comú que afavoreix el creixement de la cohesió social. I que el context de la llibertat d'ensenyament no s'entén sense enllaçar-lo a altres drets humans i, en particular, als de llibertat de pensament, de consciència i de religió. Que aquesta llibertat d'ensenyament és concep en un context específic: el d'una societat democràtica pluralista. I que la llibertat d'ensenyament és una part essencial de l'Estat sobre el dret a l'educació, de manera que els governs han de garantir l'accés i la igualtat als centres educatius, independentment de si són públics o no.

Un repartiment equitatiu de les càrregues suportades i dels serveis rebuts per la ciutadania exigeix la disponibilitat de fons suficients per atendre l'exercici dels drets ciutadans, un dels quals és la resposta a la demanda de llibertat d'elecció d'un ensenyament de qualitat per a les joves generacions. El mòdul de concerts és la quantitat que l'Estat destina per a cada aula en un centre privat concertat perquè pugui impartir l'ensenyament en condicions de gratuïtat. Per tant, garantir la gratuïtat és l'objectiu que ha de complir el mòdul de concert. Si l'Administració no compleix aquesta premissa, el règim de concerts fa fallida, atès que el titular adquireix una sèrie d'obligacions que es fonamenten en la insuficiència de la provisió de concerts per impartir els ensenyaments en règim de gratuïtat.

Tot i que el fonament del finançament de l'ensenyament rau en el dret de les famílies a l'elecció d'una educació per als seus fills, de conformitat amb la seva mentalitat o els seus interessos, des de l'administració pública es presenta els centres com a destinataris directes d'uns fons públics. Res més lluny de la veritat. El finançament públic de l'ensenyament, en realitat, està finançant les famílies amb uns fons que tenen com a finalitat cobrir les despeses generades per uns ensenyaments que garanteixen el lliure exercici del dret de tots a l'educació. Afirmem, amb raó, que el finançament de l'ensenyament concertat sempre ha estat i segueix sent insuficient. No ho diem nosaltres, ho diuen autoritats, diputats, entitats socials, polítiques, sindicals... I diversos estudis. El darrer, recollit en essència a l'article L'escola (des)concertada, recentment publicat a la revista Vida Nueva i al qual podeu accedir amb aquest [enllaç](#), que conclou, entre d'altres qüestions, que la despesa pública en un centre públic és un 37% superior a la d'un centre concertat. Que, en personal, la despesa per unitats és el doble en un centre públic que en un de concertat i que les despeses de funcionament són cobertes en un 44% per sobre als primers que als segons... Localitzat a l'àmbit navarrès, és un més de la llarga i cada cop més aclaparadora sèrie de dades orientada cap a la constatació de l'infrafinançament que pateixen els centres concertats.

Sí, ho dèiem i ho reiterem. La classe política ha de fer política, ha de resoldre i ha de decidir, però no lesionant la llibertat d'ensenyament i la seva esfera de drets en ella continguda, sinó fent possible que aquesta llibertat sigui definitivament real i efectiva per a tots i cadascun dels ciutadans d'aquest país. No renunciem a que això sigui possible.